

Inž. Stjepan Zlatić,
Poljoprivredni centar Hrvatske
OOUR Centar za primjenu znanosti

ORGANIZACIJA AGRONOMSKE POLJOPRIVREDNE SLUŽBE S POSEBNIM OSVRTOM NA TERENSKU POLJOPRIVREDNU SLUŽBU

Prije nešto više od 24 godine na Skupštini Društva agronoma NRH (22. III 1952. godine) dominirala je tema organizacije poljoprivredne službe. Sa- da već pokojni inž. Đorđe Momčilović, tadašnji direktor glavne uprave za poljoprivredu, iznio je prijedlog o organizaciji terenske poljoprivredne služ- be i njene usklađenosti s radom instituta i poljoprivrednih škola a u cilju osposobljavanja službe za primjenu naučnih saznanja u poljoprivrednu pro- izvodnju. Prijedlog nije naišao na jednodušnu podršku.

Unatoč izraženim dilemama pa i protivljenju katastrofalno i izuzetno niska proizvodnja u 1952. godini diktirala je takvo organiziranje poljopriv- rednih stručnjaka koje će omogućiti njihovo djelotvornije uključivanje u borbi za hranu i stvaranje novih socijalističkih odnosa na selu. Konsolidaci- ja stručne agronomske službe traje nekoliko godina, a kao rezultat tih na- stojanja osnovano je u periodu od 1952. do 1960. god. 94 poljoprivredne sta- nice, a uporedo s osnivanjem dograđivana je i uspostavljena koordinacija u radu s institutima i nastavnim ustanovama i agronomima organizatorima proizvodnje u poljoprivrednim zadrugama i dobrima.

Stručnjaci poljoprivrednih stanica bili su najizravnije uključeni i u os- tvarivanju novih socijalističkih odnosa na selu. Osnivanje novih poljoprivred- nih zadruga, zadružnih ekonomija, klubova naprednih poljoprivrednika, sek- cija mladih zadrugara, škol. zadruga i žena zadrugarki, bili su sastavni dio rada agronoma poljoprivrednih stanica. Društveno-politička aktivnost, iako dodatni teret, bila je faktor afirmacije agronoma. Uz fizičko prisustvo u selima, kućama i njivama poljoprivrednika na sastancima Socijalističkog saveza, povjerenje je stjecano načinom suradnje u primjeni nove tehnike i tehnologije. Sistemom prethodnog ispitivanja nove tehnologije za svako pro- izvodno područje i uvjete proizvodnje, uz davanje stvarne garancije, stečeno je povjerenje proizvođača i sigurnost i samopouzdanje agronoma. To je u- tjecalo na rezultate u proizvodnji ratarskih kultura, mesa i mlijeka koje često nazivamo skokovima u proizvodnji.

Rad poljoprivrednih stanica i poljoprivredne službe u cjelini zasnivao se na podjeli poslova i odgovornosti između agronoma u proizvodnji, poljopriv- rednim stanicama, školama i institutima.

Zahvaljujući takvoj podjeli dužnosti i odgovornosti razvila se široka ak- tivnost u radu poljoprivredne agronomske službe u periodu 1955 — 1965. godine. Ovo je bio period vrlo plodne i organizirane suradnje između fakul- teta, instituta, poljoprivrednih stanica i realizatora proizvodnje.

Sinhronizacija rada službe s proizvodno-ekonomskim centrima u selu poljoprivrednim zadrugama, rezultirala je poznatim napretkom koji je naša poljoprivreda doživjela u tom razdoblju.

Od 1960. godine nastaje prekretnica u razvoju organizirane poljoprivredne službe. Vremenski i ne slučajno, to se poklapa s reorganizacijom poljoprivrednih zadruga odn. procesom integracije zadruga s trgovačkim organizacijama, kombinatima i prehrambenom industrijom. Veći dio stanica o-nemogućen u radu poslovanjem organizacija koje su držale u svojim rukama promet repromaterijala i poljoprivredne proizvode pa i financijsku realizaciju primijenjenih inovacija.

Poteškoće u radu poljoprivrednih stanica nastaju već i ranije osnivanjem poslovnih saveza, komora i biroa s velikim agronomskim kadrom. Agronomi takvih organizacija i institucija koje su kotizacijama ili budžetom imale osigurane prihode za svoje stručne usluge nisu morali tražiti punu naknadu, već vrlo često samo honorare, kao dopunske izvore osobnih prihoda. To je bila era uvođenja velikih i jeftinih rješenja i skokova u poljoprivrednoj proizvodnji putem raznih elaborata, programa i recepata sumnjivih vrijednosti.

Stručno-tehnološki rad poljoprivrednih stanica zahtijevao je preispitivanje naučnih saznanja za svaki konkretni slučaj, da bi se kroz prototip i nultu seriju ponudila serijska proizvodnja. Takav rad je skuplji, dugotrajniji i teži pa nije mogao izdržati konkurenciju jeftinih recepata.

Do 1963. god. od ukupno 94 osnovane poljoprivredne stanice, broj se smanjio na 40, krajem 1964. na 25. a sada u 1976. god. na svega 15.

35 poljoprivrednih stanica su integrirane s poljoprivrednim organizacijama (PIK, IPK, prehrambena industrija), 30 je rasformirano a 13 je spojeno s drugim stanicama ili institucijama.

Dio stanica integriranih s kombinatima nastavljaju uspješno s radom kao tehnološko-razvojne službe za primjenu nauke, no većinom samo za potrebe društvenog sektora. Neke stanice se pretvaraju u operativne službe kombinata ili im se rad svodi na pružanje rutinskih laboratorijskih usluga.

Integracija ili rasformiranje nekih stanica bilo je motivirano potrebom za prostorijama, opremom ili pojedinim stručnjacima za druge radne organizacije.

Pored ostalog, razlog osipanja broja poljoprivrednih stanica bio je posljedica u prevladavanju stava, da će cjelokupan razvoj poljoprivredne proizvodnje ubuduće nositi kombinati i prehrambena industrija, industrija poljoprivredne opreme i repromaterijala kao i trgovina sa svojim razvojnim službama.

Osigurana radna perspektiva i egzistencija opredijelila je mnoge agrome pa i cijele poljoprivredne stanice da se uključe u rad novostvorenih kombinata, trgovinskih organizacija, prehrambene industrije, škola i raznih biroa koje su dobivale sve veće društveno značenje. Istovremeno je kod poljoprivrednih zadruga, koje su bile glavni oslonac i partner poljoprivrednih stanica u radu s privatnim gospodarstvima, otpočeo proces integracije s novim proizvodnim centrima i nosiocima razvoja s poznatim posljedicama.

U vrijeme uspona, rad poljoprivrednih stanica bio je financiran kombinacijom sredstava dobivenih iz ugovorene suradnje s proizvodnim organizacijama i sredstvima fondova općina, komora i republike. Već u 1965. god. u ukupnim prihodima 25 poljoprivrednih stanica fondovi ili budžeti općina, komora i republike učestvovali su sa svega 7 %, da bi se u kasnijem periodu to učešće još više smanjivalo.

Preostale poljoprivredne stanice osim nekih izuzetaka održale su se zahvaljujući isključivo vlastitoj ili kooperativnoj proizvodnji ili čak samo trgovini ili organizaciji proizvodnje pa i otkupa za račun trgovačkih organizacija ili prehrambene industrije. Jedan dio stanica razvio je djelatnost osnivanjem poljoprivrednih apoteka uz pomoć poslovnog udruženja »Poljoprivredne službe«, no bez većeg efekta, jer se nisu mogle održati u konkurenciji s financijski mnogo jačim trgovačkim kućama.

Takav način financiranja udaljuje sve više stanice od osnovnog zadatka koje bi trebale izvršavati.

Poljoprivredne stanice su takvu orijentaciju prihvatile kao privremeno rješenje na što ukazuje činjenica da dio ostvarenih sredstava iz vlastite proizvodnje i trgovine ulažu u takve »nerentabilne« poslove kao što je obrazovanje individualnih proizvođača, održavanje seminara kao i poslova na primjeni znanosti. Na to ih nitko ne obavezuje niti osigurava financijska sredstva, ali se ipak ta djelatnost održava u želji da se ne izgubi obilježje poljoprivredne službe. Takva situacija se odrazila na razvoj i unutrašnju organizaciju poljoprivrednih stanica, tako što se broj specijalista smanjio, a na račun toga pojavio se novi profil »poslovnog« stručnjaka koji osigurava dohodak.

Pokušaj oživljavanja rada stanica rješavanjem financiranja putem prometa repromaterijalom nije uspio. Zamisao financiranja osnovne službe iz izv. agronomskog dinara, koji bi se prikupio na osnovi prometa repromaterijala ostao je na odnosima Trgovina — Centar bez rezultata, kao inicijativa bez društvene podrške.

U pokušaju oživljavanja rada stanica Centar za primjenu znanosti Zagreb izvršio je integraciju s dvije stanice, a osnovao je kao svoje radne jedinice 5 novih poljoprivrednih stanica i desetak poljoprivrednih apoteka na područjima gdje ne postoji nikakva služba pa niti radna organizacija (Gracac, Ogulin, Karlovac, Gospić, Orahovica, itd.). Niti ova aktivnost nije dobila društvenu podršku (u općini ili republici) a veliko financijsko opterećenje prinudilo je Centar da odustane od sličnih zahvata.

Društvena sredstva koja su se izdvajala u cilju primjene nauke i obrazovanja putem republičkih samoupravnih fondova (za usmjereno obrazovanje poljoprivrednika i naučni rad) nisu bila dostupna za rad poljoprivrednih stanica.

Postojeći zakon o poljoprivrednim stanicama nije u toku dugog vremena usklađivan s ustavnim promjenama, nikoga na ništa ne obavezuje, nema, niti je imao nekog značenja za rad te službe.

SADAŠNJE STANJE

Sadašnje stanje organiziranosti dijela poljoprivredne službe je krajnje nezadovoljavajuće što je vidljivo iz slijedećeg pregleda rasporeda agronoma u SRH.

	1 9 7 0.		1 9 7 6.	
	Broj dipl. inž. inž. i tehničara	%	Broj dipl. inž. inž. i tehničara	%
Društvena gospodarstva	1.518	50,6	1.734	42,2
Poljop. zadruge i OOUR kooperacije	313	10,4	360	8,8
Poljop. stanice	144	4,8	98	2,4
Polj. škole, fakulteti i instituti	296	9,8	406	11,7
Industrija repro. materijala, komore, udruženja i ost.	744	21,4	1.434	34,9
U k u p n o	3.005	100,0	4.107	100,0

Relativno pa i apsolutno smanjenje broja poljoprivrednih stručnjaka vezan za rad na individualnim gospodarstvima je očigledan. Ako usporedimo sadašnje stanje zaposlenih agronoma u poljoprivrednim stanicama, zadrugama i OOUR-ima za kooperaciju s brojem agronoma u poljoprivrednim stanicama u 1956. godini, koje je iznosio 410, možemo zaključiti da takvo stanje organiziranosti poljoprivredne agronomske službe u bazi dovodi u pitanje struku i izvršavanje njenih zadataka.

Ako temelje djelatnosti agronomske struke čine agronomi organizatori društvene i društvenoorganizirane proizvodnje čijim se rezultatima i uspjehom mjeri djelovanje cijele struke, onda se i rekonstrukciju mora otpočeti od tih temelja, a ne obratno kako se često u nas pokušava činiti.

To nije samo posao agronoma već i društveno-političkih i samoupravnih zajednica i organizacija. Teško je pri tome prihvatiti stav da će se ti problemi riješiti automatski u udruženom radu. Moramo imati u vidu da je u pravo samoupravno neorganiziran rad u vrijeme kada je prevladavala tržišna stihija pridonio takvoj disproporciji poljoprivrednih stručnjaka. Time se ne umanjuje odgovornost agronoma koji su zauzimali i sada zauzimaju ključne pozicije u udruženom radu da brže djeluju u pravcu transformacije i samoupravnog udruživanja.

Međutim osnovni zadatak agronomske strukture i njenog saveza je da bude jasniji i jedinstveniji u koncepciji organizacije agronomske poljoprivredne službe (terenske službe, nastave i znanosti) koja će ponuditi društvu i za čiju će se realizaciju svesrdno zalagati.

Stavovi o načinu organiziranja i djelovanja poljoprivredne agronomске službe nisu još uvijek unutar (pa niti izvan) agronomске strukture jedin-stveni.

To je razlog da se i na ovoj skupštini, kao i na nizu ranijih skupština postavi ovo pitanje. Na to nas obavezuje i činjenica da postoji nedozvoljivo veliki broj nezaposlenih agronoma (po nekoj procjeni iznad 200 u Republici). U rješavanju pitanja nezaposlenih treba ponajprije ukloniti uzroke i time stvoriti perspektivu za nove poljoprivredne stručnjake koji završavaju škole i fakultete. Putevi rješavanja tog pitanja su otvaranje novih radnih mjesta i stvaranje organizacije tamo gdje su ti kadrovi potrebni. Ovi nezaposle-ni a i budući agronomi moraju dobiti svoju organizaciju i za nju se treba-mo izboriti. To su terenske organizacije agronomске poljoprivrede u poljo-privrednim zadrugama, OOUR-ima za kooperaciju kao i u poljoprivrednim stanicama i razvojnim službama radnih organizacija.

Za ta nova radna mjesta u osnovnim ćelijama poljoprivredne službe po-trebno je i odrediti profil agronoma. To odmah nameće i preispitivanje do-sadašnjeg usmjeravanja škola na stvaranje specijalista, umjesto agronoma općeg smjera. Profil agronoma realizatora proizvodnje u poljoprivrednim za-drugama i OOUR-ima za kooperaciju nije definiran. Nije li naša vizija bu-dućeg razvoja poljoprivrede na individualnim gospodarstvima nešto ispod a možda izvan vremena i realnosti, bar što se tiče obrazovanja agronoma u školama? Specijalizirana robna proizvodnja nije se razvijala prema našim željama i stvarnim mogućnostima rekonstrukcije poljoprivrede u tom prav-cu.

Sadašnje stanje poljoprivredne proizvodnje koje karakterizira stagnaci-ja pa i zaostajanje u proizvodnji ključnih kultura i proizvoda (kukuruz, pše-nica, uljarice, šećerna repa) i na društvenim površinama ukazuje više na zamor nego na predah pred start u realizaciji novog srednjoročnog plana i dugoročne projekcije razvoja poljoprivrede. Na to upućuje podatak da je u proizvodnji kukuruza na društvenim površinama u proteklih 10 godina pro-sječni prinosi kukuruza iznosili su za period 1966 — 1970. god. 57,22 q/ha a 1971 — 1975. god. 53,72 q/ha. Istovremeno se predviđa porast prinosa na društvenim površinama u 1985. god. na 80 q/ha ili povećanje za 67 %.

Preuzimajući dio odgovornosti za realizaciju takvog smjelog programa razvoja, mora se poći od sadašnjeg stanja razvoja poljoprivrede koji odre-đuje činjenicu da zaostaje u primjeni suvremenih tehnoloških procesa ne samo na individualnom već i na društvenom sektoru.

PRIJEDLOG ORGANIZACIJE

Mjesto i uloga znanosti u realizaciji plana zauzima ključno mjesto, a nerazdvojno je vezana za bolju organizaciju primjene znanosti prvenstveno u bazi gdje je stanje nezadovoljavajuće i neodrživo, a dostiglo je točku klju-čanja.

To je razlog da je nakon višegodišnjih diskusija i pokušaja da dođe do jedinstvenog stava svih društvenih faktora, a prvenstveno agronoma o organizaciji poljoprivredne službe, Zadružni savez Hrvatske, Sekretarijat za poljoprivredu i prehrambenu industriju i konačno CK SKH pokrenuo to pitanje. Formirane su komisije sa zadatkom da na temelju utvrđenih planova za poljoprivredu predlože promjene i poboljšanja u organizaciji poljoprivredne agronomske službe te da u tom smislu predlože oblik samoupravnog udruživanja.

Nakon svestrane analize sadašnjeg stanja organiziranosti poljoprivredne službe, a posebno službe primjene znanosti, a imajući u vidu da će se još u 1985. god. individualni sektor, a posebno tržišno orijentirana gospodarstva zauzimati značajno mjesto u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji, komisije su se suglasile da razvoju organiziranosti agronomske poljoprivredne službe treba dati prioritarno mjesto. Zauzeto je stanovište da se predloži slijedeća organizacija terenske službe:

Poljoprivredni stručnjak — unapređivač za širenje suvremene tehnologije i organizacije proizvodnje u zadruzi i OOUR-u za kooperaciju je element poljoprivredne službe za individualni sektor. Poljoprivredni stručnjak realizator proizvodnje u OOUR-u društvenog sektora je element stručne službe za društveni sektor. Svi ti stručnjaci bi trebali biti stručno i programski povezani s radnom zajednicom ili OOUR-om razvojno-tehnološke službe.

Svaka zadruga ili OOUR treba osigurati radno mjesto za najmanje jednog agronoma unapređivača koji će raditi po programu razvoja proizvodnje za individualni i društveni sektor.

U regijama, u zavisnosti od specifičnih uvjeta treba formirati odgovarajuće razvojne centre ili poljoprivredne stanice s poljoprivrednim stručnjacima — specijalistima.

Osnovna jedinstvena služba primjene u zadruzi, OOUR-u kooperativne proizvodnje, službi kombinata, prerade i prometa iziskuje postojanje regionalne i republičke organizacije za primjenu znanosti.

Republička organizacija službe za primjenu znanosti je samoupravno povezana sa znanošću i obrazovanjem.

Polazna osnova takve organizacije poljoprivredne službe je raspodjela dužnosti, zadataka i odgovornosti između:

- realizatora proizvodnje odnosno unapređivača,
- agronoma znanstvenih radnika pronalazača biološko-tehničkih konstanti i zakonitosti,
- agronoma znanstveno-nastavnih radnika koji osposobljavaju nove stručnjake.

Republički centar organizacije službe primjene, koji u svom sastavu ima i Stočarski selekcijski centar, treba biti radna organizacija, putem SOUR-a samoupravno povezana sa znanošću i obrazovanjem.

Teritorijalne, odnosno regionalne poljoprivredne službe agronoma (kao i veterinarara) trebaju biti u funkciji udruženog rada kako individualnog tako i društvenog sektora. Specifičnosti uvjeta predodređuju potrebu teritorijal-

ne, regionalne ili pak razvojne službe, radne ili složene organizacije udruženog rada. Teritorijalna, regionalna ili služba radne organizacije odnosno složene organizacije udruženog rada morala bi biti organizirana kao OUR, OOUR ili pak radna zajednica u funkciji primjene.

Financiranje osnovne terenske agronomске poljoprivredne službe trebalo bi se vršiti iz dijela sredstava koja se akumuliraju u proizvodnji i prometu repromaterijala kao i prometa poljoprivrednih proizvoda te iz sredstava za izvršenje određenih programa na bazi društvenih dogovora, općinskih fondova koje se transformiraju u SIZ-ove za unapređivanje poljoprivrede, dijela doprinosa u dohotku na katastarski prihod i samoupravnih sporazuma udruženog rada regija ili republike, a razvojne službe kombinata i industrije financiraju se iz sredstava RO, ali i iz sredstava SIZ-a za znanost (IV), za poslove primijenjenih istraživanja, koja su od interesa za širi krug proizvođača.

Društvenim dogovorima regija i Republike usvaja se prije svega program razvoja za koji se udružuju sredstva. Udružena sredstva bi trebala služiti za financiranje radnih mjesta prije svega u onim zadrugama, OOUR-ima za kooperaciju ili ugovornim zajednicama gdje se ne može dohodak stvarati iz neposredne proizvodnje. Udružena sredstva iz društvenog dogovora će nadalje služiti za rad onih radnika u regionalnoj službi i republičkoj službi koji izvršavaju program razvoja u koju su sredstva i namijenjena.

Takav način financiranja ne bi trebao niti smio opterećivati privredu novim davanjima, već bi se izvršila preraspodjela sredstava koja već sada odvajaju prometne organizacije i industrija iz oblasti poljoprivrede za proširenje vlastite službe i propagande. Time bi se ujedno racionalnije iskoristili postojeći stručni kadrovi čiji razmještaj očigledno ne odgovara potrebama, na što upućuje podatak da svega 10 % agronoma u SR Hrvatskoj radi s poljoprivrednim proizvođačima — u OOUR-ima za kooperaciju i zadrugama.

Realizaciju ovakvog načina financiranja moguće je provesti društvenim dogovorom putem regionalnih odnosno Republičke interesne zajednice za razvoj i funkcioniranje poljoprivredne službe.

Po uzoru na već stečena iskustva iz drugih republika na nivou regije bi se sklopio odgovarajući Društveni dogovor sa:

1. Osnovnim organizacijama udruženog rada poljoprivredne regije,
2. Osnovnim organizacijama udruženog rada s područja poljoprivrede i prehrambene industrije, te prometa poljoprivrednih proizvoda i repromaterijala koje djeluju na području regije, odnosno Republike,
3. Skupštinom općine,
4. Zadružnim savezom regije,
5. Privrednom komorom regije,
6. Poljoprivrednim stanicama odn. terenskim službama primjene u radnim organizacijama na području regije,
7. Samoupravnim fondom i fondovima općina,

Društveni dogovor na nivou Republike bi trebali potpisati:

1. Zadrružni savez SRH,
2. Izvršno vijeće Sabora SRH,
3. Privredna komora SRH,
4. Republički odbor Sindikata,
5. Poslovne zajednice na nivou Republike,
6. Banke,
7. Poljoprivredni centar Hrvatske, instituti i fakulteti,
8. SIZ-ovi (IV) za znanost i obrazovanje.

Jedinstveno organizirana terenska agronomska poljoprivredna služba zahtijeva udruživanje te službe s institucijama nastave i znanstveno-istraživačkog rada u jedinstvenu cjelinu radno i programski integrirane.

Sadašnje stanje u nastavnom i naučno-istraživačkom radu u SRH a posebno na području Zagreba karakterizira nedovoljno povezanost nastavnog i naučnog rada. U gotovo svim naučnim disciplinama u poljoprivredi prisutno je dupliciranje rada, kadrova i opreme što otežava daljnju specijalizaciju i opremanje instituta. Podijeljenost i dvostrukost ne postoji samo unutar pojedinih znanstveno-nastavnih područja, već i na području primjene znanstvenih dostignuća u praksu. Razne vidove primjene susreće se u svim organizacijama koje se bave naučnim radom. Orijentacija na povezivanje naučnog rada s praksom je normalna pojava i odraz težnji da se znanost poveže i rješava probleme udruženog rada. Osim toga suradnja i povezanost s udruženim radom je značajan izvor sredstava za financiranje naučnog rada. Međutim način i organiziranost nastupa znanstvenih institucija u proizvodnim radnim organizacijama odražava visoki stupanj neorganiziranosti i ne služi uvijek afirmaciji tih institucija pa i znanstvenog rada. Nije rijedak slučaj da se istoj organizaciji nudi iste usluge nekoliko znanstvenih organizacija. Postupci i licitacija u nuđenju usluga devalvira vrijednosti i ozbiljnost tih institucija.

Svi sudionici u nastavi — znanstvenom radu i primjeni suglasni su da je udruživanje ne samo korisno nego i imperativ za daljnji razvoj kako usmjerenog obrazovanja tako i za znanstveni rad i primjenu znanosti u praksu. Ovakvo udruživanje je odraz potreba i zahtijeva udruženog rada u čijoj funkciji je znanost i obrazovanje.

Potrebno je istaći da je podsticaj za udruživanje i izmjenu organizacije znanstveno nastavnog rada dao Zakon o znanstvenom radu SRH koji je odredio kriterije koje mora ispunjavati svaki znanstveni odn. nastavni OOUR i OUR. Na osnovu sadašnjeg stanja popunjenosti znanstvenim kadrom mnogi OOUR-i bi izgubili status nastavnih znanstvenih jedinica pa i prava da se bave takvom djelatnošću. Osim toga procesi udruživanja proizvodnih OOUR agroindustrijskog kompleksa nalažu da se izvrše i odgovarajuće organizacijske izmjene u znanstvenom radu.

PRIJEDLOG KONKRETNIH RJEŠENJA

Imajući u vidu izneseno, potrebno je u cilju unapređivanja agroindustrijske oblasti republike provesti integraciju znanstveno-nastavne djelatnosti te odgovarajuće primjene u praksu u jednu složenu organizaciju udruženog rada. Objedinjavanje ovih djelatnosti moguće je izvršiti u dvije faze:

U prvoj fazi integrirale bi se sve organizacije koje se bave znanstvenim, znanstveno-nastavnim radom i primjenom nauke u praksu na području zagrebačke regije.

Objedinjavanje bi se izvršilo na način da se udruže u jednu znanstveno-nastavnu organizaciju udruženog rada svi znanstveno-nastavni OOUR-i Poljoprivrednog fakulteta, Poljoprivrednog instituta i drugih samostalnih znanstvenih radnih organizacija u Zagrebu kao i dijela OOUR Poljoprivrednog centra Hrvatske. Unutar takve nove znanstveno-nastavne radne organizacije konstituirao bi se odgovarajući broj osnovnih organizacija udruženog rada koji bi zadovoljavao kriterije zakona o znanstvenom radu i Prednacrta zakona o obrazovanju kao i prije navedenih ciljeva.

Potrebno je napomenuti da se ovim udruživanjem stvara nova organizacija udruženog rada u koju se udružuju ravnopravno znanstveno-nastavne organizacije, a ne vrši se pripajanje ili spajanje.

Sadašnji Poljoprivredni centar Hrvatske ima u svojem sastavu 4 OOUR-a od kojih se OOUR Duhanski institut i OOUR Institut za slatkovodno ribarstvo izdvajaju i udružuju u novi znanstveno-nastavni OOUR u Zagrebu, a preostala dva OOUR-a Centar za primjenu znanosti i Stočarski selekcijski centar Hrvatske treba objединiti u jednu radnu organizaciju.

Nakon usvajanja društvenog dogovora o organizaciji, zadacima i načinu formiranja dohotka poljoprivredne službe za primjenu znanosti, transfer tehnologije i razvoj proizvodnje, Poljoprivredni centar Hrvatske će biti dio jedinstvene znanstveno nastavne primjenjivačke složene organizacije udruženog rada u SRH. Putem Poljoprivrednog centra Hrvatske će se organizirano odvijati rad na primjeni znanosti svih znanstvenih radnika iz znanstveno nastavnih organizacija, kao i širenje i transfer suvremene domaće i inostrane tehnologije (introdukcijski centar agrotehničkih i zootehničkih inovacija i informacija).

Poljoprivredni centar Hrvatske se neće baviti prometom sjemena i ostalog repromaterijala ni fundamentalnim niti primijenjenim istraživanjima, ali će obavezno učestvovati s terenskim službama primjene u razvojnim istraživanjima i primjeni rezultata znanosti u temama i projektima čiji će nosioci biti znanstveni OOUR-i.

Prema tome u prvoj fazi integracije udružile bi se u SOUR radna organizacija Poljoprivredni centar Hrvatske i radna organizacija konstituirana od OOUR Poljoprivrednog fakulteta, PIZ i ostalih znanstvenih OOUR-a koji su do sada poslovali kao radne organizacije.

Takva organizacija ne rješava i ne zadovoljava integracijske probleme cjelokupne nastavno-naučne problematike, kao ni probleme primjene zna-

nosti za Republiku kao cjelinu. U drugoj fazi integracije treba objediniti na nivou SOUR-a i ostale znanstveno-obrazovne institucije u SRH.

Nadajmo se da će u savladavanju različitih pogleda na organizaciju poljoprivredne službe u redovima agronoma izbjeći sve ono što je do sada usporavalo i ometalo jedinstvo. To je na prvom mjestu pokušaj nametanja hijerarhije unutar jedinstvenog sistema poljoprivredne službe, iznošenje posebnih prava na osnovu tradicija, položaja, lokacija, važnosti pojedinih institucija i pojedinaca. Prevladavati ono što nas je do sada razdvajalo moguće je ako prihvatimo princip da je unutar struke svaki posao jednako važan i vrijedan ako se obavlja na istim znanstvenim principima i sa istom odgovornošću.

Konstituiranjem SOUR poljoprivredno agronomske službe na nivou Republike u koju bi se samoupravno udružile sve postojeće znanstveno-nastavne i primjenjivačke organizacije uz revitalizaciju terenske poljoprivredne službe u radnim organizacijama i regijama stvorit će se snažna i organizirana agronomska služba koja će moći odgovarati zadacima koje pred nju postavlja naša zajednica u ostvarenju programa razvoja socijalističke poljoprivrede.

Uloga agronoma se ne iscrpljuje u vlastitom organiziranju. Aktivnost na udruživanju u agroindustrijskom kompleksu a posebno u bazi na selu je temeljno pitanje, na kojemu se agronomi moraju svesrdno založiti organiziranjem novih poljoprivrednih zadruga i drugih oblika udruživanja individualnih poljoprivrednika čime se stvaraju preduslovi za uspješan rad agronoma.